

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำแม่จอนเป็น การศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่การสร้างสมดุลให้เกิดขึ้นใน ชุมชนระหว่างการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาการท่องเที่ยว อันจะเป็นประโยชน์ต่อการ พัฒนาและบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรใน โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน อัน เนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่ ให้มีความเป็นไปอย่างเหมาะสมกับทรัพยากร การท่องเที่ยวในท้องถิ่น ลักษณะวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่ ก่อตั้งได้ด้วยพระบารมีสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธรฯ โปรดเกล้าโปรด กระหม่อมแต่งตั้งสภานิติกรลุ่มน้ำแม่จอน อำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่ จัดตั้งโครงการฯ เพื่อช่วยเหลือ คูแลธารษฎร และ บูรณาการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระบบนิเวศลุ่มน้ำแม่จอนจาก ปัญหาอุทกภัย โดยทรงมีพระราชดำริให้มูลนิธิชัยพัฒนาประสานงานกับหน่วยงานราชการที่ เกี่ยวข้องพิจารณาให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานจัดตั้งโครงการฯ ดังกล่าว

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีจุดแข็งที่สำคัญในส่วน ของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีวิถีชีวิตเกษตรและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เสริมสร้างความรู้ ในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การแสดงสินค้าและพันธุ์พืชที่หลากหลายจากโครงการฯ และการแสดง ประเพณีวัฒนธรรมด้านการเกษตรในอดีตที่พิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่ 1 ตลอดจนมีทรัพยากร สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่สมบูรณ์ทัศนียภาพโดยรอบที่สวยงาม จุดอ่อนที่สำคัญ คือ สภาพดินใน แต่ละพื้นที่ของโครงการฯ นั้น มีคุณสมบัติที่แตกต่างกันทำให้ยากต่อการปลูกพืชผลทางการเกษตร และต้องใช้เวลาในการปรับปรุงพัฒนาที่ดินให้มีสภาพที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก อีกทั้งพื้นที่ยังมิ ความลาดชันและสภาพพื้นผิวถนนขรุขระซึ่งอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้

โอกาสของโครงการฯ คือ สร้างความรู้ความเข้าใจถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้าน การพัฒนาที่ดินให้แก่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประกอบอาชีพสร้าง

รายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัวตนเองได้ รวมทั้งการสร้างจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติการฟื้นฟูป่า ดันน้ำลำธารเพื่อลดปัญหภัยทางธรรมชาติ ทั้งนี้อุปสรรคที่สำคัญคือ การบุกรุกพื้นที่ป่าต้นน้ำ ไฟป่าจากการล่าสัตว์และการเผาป่าของชุมชนที่อยู่บริเวณนอกโครงการ

การสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ นั้น พบว่า การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกสบาย มีพาหนะรับจ้างแก่นักท่องเที่ยวทั้งรถยนต์โดยสารประจำทางและรถยนต์รับจ้างเช่าเหมา สาธารณูปโภค น้ำและไฟฟ้ามีอย่างเพียงพอ มีบริการที่พักแรม ที่พักผ่อน ร้านอาหาร ร้านเครื่องดื่ม ร้านค้า และร้านขายของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยว สภาพธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวยังสวยงาม สมบูรณ์ แหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลายทั้งประเพณีท้องถิ่น อาหารท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีคุณค่าและความสำคัญทางประวัติศาสตร์ อีกทั้งประชาชนในท้องถิ่นยังดูแลต้อนรับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดีและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนอีกด้วย

การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ นั้น พบว่า แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูง โดยแต่ละองค์ประกอบทั้งศักยภาพด้านการจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และศักยภาพการบริการการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร นั้น มีระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับสูง และศักยภาพในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง

การประเมินระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง นั้น พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ “ปานกลาง” โดยนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในการบริการการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากที่สุด ความพึงพอใจอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ปัจจัยผลักดันที่จูงใจให้นักท่องเที่ยวอยาก/ต้องการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวในระดับความคิดเห็นที่มากที่สุดนั้น คือ ความต้องการพักผ่อนหย่อนใจและคลายความเครียดของนักท่องเที่ยว รองลงมาคือความต้องการที่จะใช้เวลาในการท่องเที่ยวร่วมกับคนในครอบครัว หรือเพื่อน หรือคนรัก และปัจจัยดึงดูดที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ อยู่ในระดับมากที่สุดนั้น คือ การที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในบริเวณใกล้เคียง หรืออยู่บนเส้นทางท่องเที่ยวเดียวกัน รองลงมาคือ ความสวยงามของทัศนียภาพ

โดยรอบ ระบบนิเวศที่สมบูรณ์ ชื่อเสียงของของโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อนฯที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว และการมีสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวต่างๆ ทางโลกออนไลน์

แนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อนอย่างยั่งยืนและมีความสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว นั้น จะเห็นได้ว่าการประชาสัมพันธ์ให้แหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นเป็นสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งต้องพัฒนาการท่องเที่ยวให้อยู่ภายใต้การบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพดินให้สามารถใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้ ตลอดจนส่งเสริมให้คนในชุมชนและนักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกในการร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วมขังและการขาดแคลนน้ำในหน้าแล้งต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ พื้นที่ชุมชนบ้านยางและพิพิธภัณฑสถานหลวงที่ 1 ซึ่งชุมชนบ้านยางนั้นเป็นชุมชนที่ได้รับการยอมรับให้เป็นชุมชนต้นแบบด้านหมู่บ้านท่องเที่ยวต้นแบบเชิงเกษตร เมื่อปี 2555 ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนและผู้นำชุมชน รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการร่วมมือกันพัฒนาแหล่งชุมชนให้มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในระดับชาติ